

Előfizetési árak:
Egész évre 5 frt - kr
Fél évre 2 frt 50 kr
Negyed évre 1 frt 25 kr.

Minden a lap szellemi részét illető
kérdéseknek a szerkesztőség felé
vázlat, papírvétele után 3. sz. - az
előfizetők hirdetések és felhívásai
társasági közlések, Hosszú István
könyveskereskedésbe küldendők.

Megjelen vasárnaponként.

NYITRAMEGYEI SZEMLE

POLITIKAI ÉS VEGYESTARTALMU HETILAP.

Hirdetési árak:
Egy négyhasábos petitsor
ára helyeken kívül 8 kr.

Többszöri közlésnél árked-
vezmény.

Hivatalos hirdetések
100 szóig 2 frt 30 kr bé-
lyeggel együtt, - minden
további megkezdett 100 szó
után 1 frttal több.

Kéziratok nem adának
vissza.

Egyes szám ára 10 kr.

A zsolnai zászlóbontás.

(D.) Egy század mulasztásait pótolni
bizonyára nem egy napi feladat. A mi
mulasztásaink, a magyar katolikusoké.
mélyreható olyannyira, hogy igen magas
fokú nyomásra, a jelen napok keserűségeire
volt szükség, hogy végre némileg
öntudatra ébredjünk.

Az ébredés megtörtént, megindult a
mozgás az egész vonalon s kétségtelen
jelek mutatják, hogy ami volt II. József
kormányára egykoron a nemzeti öntudat
ébredésére, az leszen a Csáky-éra mi
reánk katolikusokra. Mert a rossz dol-
gokat is jóra tudja fordítani az isteni
gondviselés.

A megindult kath. nagygyűlések az
eleven erő, az öntudatára ébredt kath.
szellem, a cselekvésvágy megnyilatkozá-
sának biztató előhírnökei. A bány helyen
tartatnak, amny jól rendezett táborát
jelentenek a megindítandó szabadságharera.
És tartatnak egymásután. Sopron, Komá-
rom, Szabadka, Budapest után pünkösdi
másodnapján Zsolnán folyt le egy jól
sikerült kath. nagygyűlés, első a felvi-
deken, hogy megnyissa útját a kath.
zászlónak a Kárpátok mentében.

Legyen üdvözölve általunk, kik tanni
voitunk lefolyásának. Elismerés illesse a
rendezőket, kik emberfeletti erővel küzd-
döttek meg az utjokban álló nehézségek-
kel; elismerés illesse a szegény, de bes-
esületes felvidéki népet, mely a nyomás,
megfélemlítés dacára oly nagy számban
jelent meg a gyűlésen, hogy tanúságot
tegen vallása mellett. Övek az érdem
és a kezdeményezés dícsősége, mert meg-
mutatták, hogy az elhanyagolt és anya-
gilag elszegényedett felvidéken is él
atyáink hite, csak ember legyen, aki az
elszóródott pártányokat összegyűjtse, csak
ember legyen, aki törődni akar a néppel.

A zsolnai kath. nagygyűlés megtar-
tása után egy vidék az országnak se
mondhatja többé, hogy nagygyűléssel nem
csatlakozhatik az országos mozgalomhoz.
Ha felső Trencsénmegyében ezt megte-
hették, pedig megtették fényesen, meg-
tehetik azt egyebütt is kivétel nélkül.
Nem létezik többé ok, melynek véde
alatt a meg nem tartás miatt valaki ment-
hetné magát.

Ha szegénységre hivatkozik, meg-

cafolja Trencsénmegye szegény népe; ha
támogatás hiányáról panaszkodik, megca-
folják a zsolnai rendezők, kik magokra
hagyatva és egyedül kath. lelkeletökre
támaszkodva nagygyűlést csináltak; ha
arra való szónokok hiányáról panaszkod-
nak, vagy a nép vegyesnyelvűségére hi-
vatkoznak, ezt is legyőzte Zsolna, mely
talált szónokokat és talált módot, hogy
a mozgató eszméket az egyszerű néppel
is megértesse. Igen, a zsolnai kath. nagy-
gyűlés fényes tanúsága annak, hogy a
felébredt kath. öntudat nem ismer ne-
hézséget, nem ismer akadályt, ha a tett
órája bekövetkezett és hogy Isten a
nagyok hiányában kiesinyeket is tud vá-
lasztani nagy terve kivételére, kik a
nagyok és arra hivatottak munkáját is
parányi erőikkel pótolni tudják.

A zsolnai zászlóbontás az egész
felvidékre kiváló jelentőséggel bír, meg-
nyitotta útját a tovább vonulandó kath.
zászlónak. Peldája kell hogy másokra is
lelkesítőleg hasson; kell hogy más vi-
dékiek is, ha csak a tynyaság bűnét ma-
gokra vonni nem akarják, kath. gyűlése-
ken csoportosítsák népeiket.

Mert az ilyen nagygyűlések haszna
megbecsülhetetlen, fontosságuk éppen nap-
jainkban messzeható. Nemcsak most az
egyházpolitikai javaslatok miatt szüksé-
gesek azok, de azután is általában, el-
tekintve a mostani alkalmi októl.

Az ilyen összejövetei összehozza
ugyanis és egyesíti az eddig egymás-
sal nem törődött, egymást nem ismerő
katolikusokat, papokat és világiakat; szegé-
nyeket, gazdagokat; a népet és az intelli-
genciát. Kiragadja az embereket a köz-
napiságból, a gyengéket az erősebbek
melé állítja s tömeges megjelenéssel arra
a katolikus egységre figyelmezteti, mely-
nek kell hogy mindnyájan élő tagjai le-
gyenek.

Az ilyen kath. nagygyűlések meg-
jelenő művelt világiak példája, szava,
lelkedése tartós benyomást gyakorol a
népre, mely a kath. ügyekről csak papja
szavát szokta hallani. Milyen hatással
lehetett a zsolnai gyűlékezetre egy Zichy
Nándor gróf egész fellépése!

Az ilyen gyűlésen fel-feltűnnek azok,
kik az egész vidék vezérlésére vannak
hivatva, s kiknek talentuma addig éppen
csak a mostoha körülmények miatt rejtve

lappangott. A zsolnai gyűlésen Zmeskal
Zoltán fellépése, készütsége, lelkesedése
nem felfedezés számba megyen-e? És
Pougracz Adolf gróf egyházi dignitárius-
ban nem a legbiztosabbnál is több és rá-
termett egyházi elnököt ismertük-e meg
az ilyen gyűléseknél? Mit fedeztünk fel
Rakovszky es. és kir. kamarásban? -
mit Paska káplánban, a zsolnai gyűlés
rendezjében?

Az ilyen gyűlésen beszéltetnek meg
közösen a kath. ügyek s ezeken és eze-
re megkapják az irányt, melyet a kath.
ügy védelmében követniök kell. Már pe-
dig egységben az erő, a vállvetett mun-
kálkodásban rejlik a siker biztató reménye.

Azt mondanám, hogy a kath. nagy-
gyűlések pótolják - bizonyos értelemben
- az elhanyagolt egyházi zsinatokat;
az ott fellángoló lelkesedéssel eme-
lik a nem gondozott egyházi fejelemet,
munkára buzdítanak, hithűségre intenek
s befolyásolják a magán és a társadalmi
élet alakulásait. Avagy hogy csak egyet
említsék, nem kell-e szükségképpen az
ilyen gyűléseknek kihatással bíróiak a
képviselőválasztásokra s ez által a kath.
ügy jobbrafordulására az ország törvény-
hozásában?

Igen, a kath. nagygyűlések az ébre-
dező kath. öntudat fényes megnyilatko-
zásai s ha egy századot át sokat mu-
lasztottunk, most ezekkel gyors tempóban
igyekezzünk elkészíteni alapját egy jobb
jövőknek. A zsolnai zászlóbontás példája
legyen az egész felvidéknek, a megke-
zdett uton haladjanak mások s tanulják
meg a zsolnaiaktól, hogy a kath. ügynél
csak egy nehézség lehet - a gyenge akarat.

A zsolnai kath. nagygyűlés különben
a következő javaslatokat fogadta el:

Határozati javaslatok.

Mondja ki mindenk előtt Trencsénmegyének
csaaci, nagybittsei és nagyobb részben a vághesztér-
cei választókerületnek több, mint 150.000 lelket kép-
viselő 122 közösgének irásbeli meghatalmazás alap-
ján Zsolnán f. évi május hó 14-én egybgyült kath.
nagygyűlése, hogy identifikálja magát a folyó évi
január hó 16-án Budapesten tartott kath. nagygyű-
léssel; hogy nem azonosítja magát Trencsénmegye
közgyűlésének múlt évi május hóban hozott egyház-
politikai határozatával; mivel azok, kik e határozat-
hozták, nagy részben megfélemlített megyei tiszt-
viselőkből, állami hivatalnokokból állottak, kiknek
határozata ugyan alkalmas lehet a reklámra, de a
megyének nagyon is elenyésző részét képezik; hogy
a folyó évi március hó -én Trencsénben által 50
egyén részvételével tartott ügyvezető liberális
gyűlésen előfordult bo rányok felett sajnálatát fejezi

néhány könyvesebben adott kifejezést eler-
zekenyülésnek.

Majd a kivonulás következett. Komoly,
unnevelés esend, nem larmas zsiáj, zajon-
gás volt itt észlelhető, a tömött sorok fosz-
lani kezdettek, mint a bontott keve, mikor
reajok keuit az indulás. Minden osztály
előn a káplán lepdelt, utána a Kiszuczák,
a Beszterczek, Nagy-Bittse, Rajecz, Várna
változatos öltözött nepe. Szeles karimaju
lapu-kalap, boeskoros parasztság, élen tan-
toival iparosaival, majd világlátott drotosok,
kiknek ruháján, magatartásán, nyílt, bátor
tekinteten is meglátszik, hogy sokat vesz-
tettek eredeti felénkességökből Amerikát meg-
járt legények lépkednek helyeken, első pil-
lanatra is felismerni a többi öltött yankee
természetet. Itt-ott mosolygó, viruló arc,
barátságos készorítás üdvözöl a hőmpölygő
tömegekből: egy-egy volt tanítványunk, isme-
rő-ünk, jobarártunk röpke, hamar elvonó
üdvözlete az.

Az áradó tömeg végre nagynehezen el-
érkezett a gyűlés színehelyére. A tribún
zászlódszben pompáz. Mintegy 10.000 em-
berre lehet becsülni a hallgatóságot. Ki
tudná ezt megszámlálni, mikor a végő cso-
portok oly messze állottak, hogy csak szó-
csővel lehetett volna nekik szónokolni. A
számot csak abból a fellegeket ráló „Eljen”-
ből tudjuk megközelíteni, mely orkanszerű-
leg viharzott fel, midőn a főrendi diadalmas
ellenek borostyános vezere jelent meg a
nép előtt.

Az ősz mágnás gazdagon volt megju-
talmazva fáradságáért. Szemeiben egy köny
ragyogott, midőn látta, hogy azt az eszmet,
melyért ő annyit küzdött, annyit dolgozott,
most a nép nyíradjainak harsogó szava ne-
vezi magának.

A nép nagyobb része csak sejtette mit

ki s az ott elhangzott beszédektől felháborodással
elfordul.

2. Mondja ki a gyűlé, hogy a kormány által
kontemplált, a képviselőház által elfogadott, de a
forendek által elvetett polgári házassági törvényja-
vaslat ellen tiltakozik, mert az káros a házára és
sérelemes az egyhárra; hogy tiltakozik a polgári
anyakönyvek létesítése, mint a felekre néve szer-
foltolt költséges, vexatórius és semmi garanciát nem
nyújtó, de vajmi sok zavart okozható eljárás ellen;
hogy a vallás szabad gyakorlata ellen nincsen kifogá-
sok, mert magunk részére is csak hasonlót követel-
ünk, - de ha a törvényjavadát a már bevett val-
lások keretén is tulhajtana és a mormonok, nazaré-
nokok s egyéb az államra nagyon is veszélyes fele-
kezetek szabad terjedését megengedné, ez ellen til-
takozik, valamint tiltakozik a felekezetiültség
megengedése ellen is, mely minden erkölcs leroa-
tására vezetne;

3. Mondja ki a gyűlés, hogy a felső-trencsén-
megyei képviselőnek az egyházpolitikai törvényja-
vaslatokkal szemben tanúsított magatartását rosszja-
tulók a bizalmat megvonja, hogy a jelen kormány
iránt keresztényellenes egyházpolitikája miatt bizal-
monnal nem viseltetik; és sem ezen, sem más, en-
nek nyomdokait követő kormányt a jövőben támo-
gatni nem fog.

4. Mondja ki a gyűlés, hogy az autonómia,
melylyel a vallásfelekezetek már régen bírtak, a
katolikusoknak is megadássék.

5. Mondja ki a gyűlés, hogy tekintettel az
egyházunkat fenyegető jelenlegi és még később be-
következő veszélyekre, szükségét látván egy szor-
os kapocs és állandó érintkezés létesítésének, mi-
nél több kath. kor megalakítását ajánlja; hogy a
gyűlésen elmondott beszédek egész terjedelmükben
kinyomatja és terjeszteti; fogja, hogy a mai határo-
zati javaslatokat felterjeszti a nyitrai püspök ur ő
méltoágához az azokhoz való hozzájárulás vegett.

6. Mondja ki a gyűlés, hogy tekintettel a kath.
közvélemény folytonos ébreutartásának és szerke-
tésének szükséges voltára, átirat utján Magyarország
összes esperesi kerületeinek katolikus testvéreit fel-
sólítja, hogy hataskörükben önmagóknak, hogy a
tisztességesen gondolkodó olvasó közönségtől a val-
lát gyűjtölvő fekevezettét saját távol tartsa.

7. Mondja ki végre a gyűlés, hogy a magyar
forendiház május hó 10-én tanúsított magatartásáért
hálat és tántortíthatlan bizalmat szavaz.

1848-49. Nyitramegyében.

Szeptember 19-én megindult a tobor-
zás, mert a haza veszelyben volt. Még min-
dig csak a felkelő nemzetiségekkel állottak
szemközt. „Veszelyben a haza, a király ne-
vében!” Ilyen jelszó alatt indult meg a moz-
galom Nyitramegyében. Hogy a táborba vo-
nult és ezental vonulandó hadiak vagona
távolított alatt esorbát ne szenvedjen, vagy
végrehajtás folytán el ne arveztessek;
éppogy mint egykor a kereszties vitézeket
szent és sérthetetlennek jelentették ki, most
is állami védelem alatt állott és semmi fel-
tetel alatt nem volt lefogalható.

A nov. 14-iki megyei gyűlésen köz-
hírré tétetik Kossuth Lajos „honvédi Bizott-
mány elnökének” egy rendelete, melyben
meghagyja, hogy miután nov. 15-én Pulszky

beszélhet a gróf, mert magyarul szölvött; de
lelki vezerei között látván ezt a fejedelmi
alakot, szónokolni a meggyőződés és a meg-
indulás világ nyelvén, önkénytelen is elra-
gadva lón, mint a Marsellaise riadó dalla-
mára, melyet nem kell először a nép nyel-
vere fordítani. Az a kenyellemmel rendel-
kező főúr, aki Fehérvárról fáradt fel az
ország legvégső határára s nyomban meg
éjjel utazott vissza; a mennyi rekompenzációt
nyerhetett a nép ama rivalgó szavában, azt
csak ó tudná megmondani. Az ősz legiona-
rius egy neptribun langhevevel, egy melyen
gondolkodó politikus higgadtságával tüzelet
sereget, hogy ki kell lépni a kenyelmes tet-
lenségből a cselekvés rögös úgyán, de dusan
termő mezejére. Midőn a Felség nevet említe,
„ki velünk együtt érez, ki velünk ugyanegy
vallás buzgó hive”, oly frenetikus tapsvihar
keletkezett, mely meg a komáromi kath.
nagygyűlés lelkesedését is messze felülmúlta.
A nagygyűlés három üdvözölő tavorat küld-
ött es pedig XIII. Leo pápának, melyre
másnap reggel Rámpolia bíboros válaszolt,
az apostoli Felségnek es Bendé püspöknek
Trencsénbe, ki meg az ülés tartama alatt
feleletet küldött. A főpásztor őszinten saj-
nálhatja, hogy nem volt jelen, mert ilyen
katolikus tüntetés hívei részéről nem fog
látni életében többé soha!

Erre Zmeskal Zoltán következett. Egy
őszbecsavarodott marciális feriu, szigorú
tekintet, intelligens erélyre mutató homlok,
szokatlan tűz szemeit nagy meglepéssel
jártatja végig a beláthatlan sokaságon.
Hogyne! Hiszen ő volt az a hajtó masina,
mely a zsolnai katolikus nagygyűlés szövé-
vényes, komplikált gepezet-összeteg moz-
gasba hozta es működésben tartja, ugy hogy
örömeire minden a legnagyobb rendben megy.
Beszédét magyarul kezdi, amint csaknem

TÁRCA.

Karcolatok Zsolnáról.

Zuhogó eső képezte még Vágbesztér-
cén az ouvertúrát, midőn Zsolna felé köze-
ledtünk, azt hittem vége mindennek. Nem
ugy volt, megkönnyebbülve lélekzettem fel,
midőn berobogott vonatunk a zsolnai állomá-
sra. Egy végtelen hosszú sor, feketebe
öltözött, kokárdás százados bizottság állott
a perronon, mögötte festői tömegekben tö-
mentelen nép. Honnan vettek azt a 100
szalonkabetót - Zsolnán, maig sem tudom.
Különben könnyű nekik, hiszen van posztó-
gyárunk. A disz-zazadot Zmeskal Zoltán, a
felvidék katolicizmusának hadtestparancs-
noka vezényelte, ki sietett a megerkezett
Landeskommandirender, gr. Zichy Nándor elé.
Gr. Zichy, az aranygyapjas rend nagy
vörös szalagját viselte nyakában, melyen
mellén a rend báránya függött, s mely a
többi dekorációval csaknem ugy nevezett ki,
mint egy püspöki kereszt. Ugy is illett Ma-
gyarország világi hercegprímásához. A kö-
zönség mely megilletődéssel üdvözölte a leg-
magasabb rend tulajdonosát, minő csak min-
den száz évben egyszer szokott megtörtélni
Zsolnán.

A posztógyár berlini tulajdonosa, Löw
berlini nagyiparos, aki buzgó katolikus hi-
reben áll, legnagyobb készséggel becsátotta
a bizottság rendelkezésére fogatait. Ezek
vitték be a vendégek egy részét, a többi
a kivonult néppel hőmpölygött felele a vá-
ros lejtős oldalán. Azt hittem, hogy az ősz-
szes nép vonult ki a vasutra, de megdöb-
benve láttam, hogy az utcák, a templomkö-

ruli tér, tömve voltak jámbor, nagykalapos,
barnaszürös felvidéki néppel. A közlekedés
csak nagynehezen volt fenntartható, mert a
különben is szük utcák oly emberáradatot
fogadtak magokban minőt meg Zsolna vá-
rosa aligha látott valaha a történelemben.
A házakról nemzeti szín zászlók integetnek
üdvözletet a tolongó sokaságnak, harsogó
trombita-zene hallatszik valahonnan, mely
a magyar neplimnuszát játssza.
Vegre nagynehezen bejutottunk a ple-
bániába, melynek minden zuga tömve volt
intelligens közönséggel. Zichy Nándor gróf
beszét. Szólt ferias hevével, lángoló ifju
lelkedéssel, mely oly kedves ellentétben
állott megöszült hajával. Van ebben a fő-
urban valami, ami őt még hasonranguak
közé is magasra emeli, ugy kinyul közőlok,
mint cserjesben a fenyőszál. Meglátszott
rajta a főrendi ház politikai izgalmainak
benyomása, beszéde lobogó lang, lelkesedése
száguldo vihar, melynek senkisésem képes
szellőtállani. Mikor szent meggyőződésének
mondá, hogy a Felség velünk érez, hogy az
uralkodó szent vallásuk diadalát óhajtja
oly rivalgó tetszés tört ki, melyet csak a
rajnai vizeses dörgő zajongása mulhat felül.
Az az energikus taglejtés, mely e szavakat
kiserte, homlokának balfeletől kifeszített
karral jobb hona alá; ez a gesztus nem
fordul elő Quintilianban, ez nem gesztus,
hanem rhetorikai huszárvágnak nevezhető,
mely szokatlan idegenszerűsége által lepi
meg a hallgatót.

Innen templomba kalauzolt a vezér,
hol a Szentlelek segítségül hívása követke-
zett. A remek es a felvidéken parját ritkító
szentely festett üvegabláin beszuródó po-
lyehrom fény, s a chorusról zengő magasz-
tos „Veni Sancte” ariája nem egy hallgató-
nál addig ostromolták a kedélyt, míg nem

Sándor vezérlete alatt két zászlóalj honvéd fog Nyitraira illetőleg Gálócra bevonulni, azoknak elszállásolásával és elmozdításával az illető községek megbízhatnának meg pedig „felelősség terhe alatt.” Hogy ez annál sikeresebben keresztülvihető legyen Nyitra Vályi Mihály és Piatsek Kristóf, Gálócra pedig Friderczky Timót és Polányi Mihály biztattak meg Kossuth rendelkezésének fogantatásával.

A nov. 14-iki gyűlésen a hadi készülődésre vegre megfűjték a riadót. Kossuth Lajos egy felhatalmazást küldött Balogh János őrnagynak, melyből eleget következtethetünk Nyitra megye állapotára. „A felső megyék állapotára soha elég figyelme és eberség nem fordítható, azért szükséges, hogy felettük mindenkor vigyázó őrszemek virrasszanak. Nyitra és Trencsénmegyék a soha nem nyugvó ellenség első stációt teszik, honnan magának szilárdabb állást véve, nyomulhat előre. Biztosítani kell tehát e két megyét is minden áron, vagy legalább oly intézkedéseket tenni bennök, hogy az ellenségnek előnyomulása meggátoltsassék, lehetetlenítessék.”

Jelzi egyúttal Kossuth rendelete, hogy e cél elérésére első sorban Görgey Artur (megnevezve nemes), azaz a felsődnai hadsereg főparancsnok és Pulszky Sándor alvezetés a nyitra-kerületi honvédszászlóalj parancsnoka Nyitraira sietend. Ennek alárendelve lőn „Ordódy őrnagy ur” (?), kiknek feladata volt „nehány száz fegyverrel és egy pár agyúval főképen az atkelesi passusokat biztosítani.” A honvédekön kívül „a népfelkelők és a polgári erőknek közrögzőse” is felhívott az atkelők megvédelmezésére.

A népfelkelés még mindig — november 14-én nem volt szervezve, és még mindig nem erőszközlött, mert Balogh János őrnagynak meghagyatott, hogy csak ott szervezze azt, hol a nép ellenzenével nem találkozhat, s egyúttal e tekintetben korlátlan hatalommal lőn felruházva Balogh őrnagy. Hogy az ellenség be ne törhessen, minden átkelőt, vagy szoros megfontani, elbarrikádolni s járhatatlanná tenni elrendeltek. Ha azonban megis betörne az ellenség a népfelkelés köteleseiben álland az ellenség útja előtt és oldalvást egy napi jársnyira: minden elmet felemeszeni, elpusztítani vagy a nép által járhatatlan helyekre elvitetni. E célra Balogh őrnagy mellé Hudoba Antal rendeltek ki „segédül,” mint ki a környéket ismeri.

Nevezett őrnagynak egész Nyitra és Trencsénmegye felületén engedelmességet tartozik, ki mások cselekszik általa felüggeszthető, s további ellenszűzés esetén őt Balogh hadi törvényszék elé állíthatja. Ez okmány erejével fogva Balogh kormánybiztossá nevezetik ki, úgy azonban, hogy b. Jeszenák főispán előbbi megbízatása szinten érvényben maradjon.

Inter arma silent leges. A nov. 14. megyei bizottmány volt az utolsó a maga nevében, holott minden hiban kellett volna megtartatnia. Már eltűnik a föld színéről Jeszenák kormánybiztos, eltűnik Balogh őrnagy is hasonló minőségben, és előterbe nyomul *Victorisz József* királyi biztos, ki 1849. jan. 29-iki levelében értesíti a megye közönséget, hogy „a közgyűlések és bizottmányok eltoroltatva, az alsópányi hivatal támogatással 30 égnélkül álló választmány rendszeresítették.” E választmány elé tartozott minden ügy, kivéve a tisztán közigazgatási, *ülési tilkosok* és határozatképességre nem szükséges, hogy „ünökei teljes számban legyenek képviselve”, de legalább 10 jelenléte kívántatott.

minden szónok. Zmeskal ur árvegyer nagybírtokos, telg arisztokrata számba megy, felesége Pongrácz grófnő.

Árvegyernek hosszabb ideig volt alispánja, és országgyűlési követe. Igazi oratori készütséggel beszélt a katolikusok övédelmi jogáról, s mire a neptömeg ezreitől hangos „po slovensky!” zongott fel. „Majd arra is rákerül a sor” mondta és stentori szavával korbácsolta a csapatokó zajhullámokat, mint valaha Xerxes az aegzi tengert, mindön elnyelte hajóhadát. Szavára csakugyan lecsendesedett a haborgó elem, mint egykor a galileai tengeren.

Zmeskal csak hosszas tevelyes után jutott el az igazsághoz: nem csoda, ha annál inkább ragaszkodik hozzá. O, mint a katolikus ügynek és a katolikus hitnek csak nemrég megtört bajnoka, egy neophitanak ifjú lángjával, lelkenek egész áradatával öntötte el a nyüzsgő sokaságot. Csoda-e, ha a nép közelebből is megmarkolni akarta azt, amit ő csak magyar nyelvbe burkolva elebök adott. Már Zichy Nándor gróf, Molnár apát, sőt az egész tribún is nógattak, hogy a nép nyelven szonokoljon. Es ő, dacára, hogy előlrol hatulról ostromolták, állott szilárdul, mint a kinyuló szikla a zajló óceán közepén.

— Majd arra is rákerül a sor — ismételte nyomatékkal, — bennünket ellenségek ósarolnak, hogy mi pauszálvok vagyunk. Ea először beakarom bizonyítani, hogy katolikus ügyeink védelme mellett, sőt éppen ezért jó hazának vagyunk és provokálom erre a nép ezreit. — Riadó tapsvihar támadt egyszerre, mely, mint a legyöngyást elnyelte az éppen indulásban levő vonat eles sipolását és dühögő zakatolását.

Azután beszélt tölul a néphez. Elmondotta, hogy miként csinálják a közvéleményt.

Tagjai e bizottságnak: gr. Károlyi Lajos, gr. Dezasse Antal, gr. Hunyady János, Uzsovits Sándor, Greguska István nagypüspök, Vagyon István kanonok, Ocskay Lajos, Majláth Imre, Jezerniczky Antal, Bossányi Ferenc, Batthyány Ferdinand, Bossányi Rudolf, Dióssy Antal, Nándory János, Sándor Miklós, Javorka György, Sándor Rudolf, Ocskay Elek, Beznák Imre, Kamannázy Sándor, Bacskády Ignác, Jánoky György, Potoczky István, püspöki titkar, Thaly Antal, Ordódy Flóris, Hunyady Imre, Vancsary Pál, Schurmann Mihály, Pereszlenyi István, nagyrippényi esp. plebános, Boróczy Péter és Mész Antal.

Ezzel egyúttal megszűnt minden eddigi törvénykezés. A táblabírák eltöröltettek, minden járásban külön törvényszék alakítottatott, melynek elnökei Nyitra Vagyon kanonok; Szakolca és Vágújhelyen Ocskay Elek; bodoki és bajmóci járásban Batthyány Nándor. Minden járásban azokivül külön *bátorsági biztosok* nevezettek ki. Vágújhelyt Lőrinczy János, bodoki járás Kracsun Imre, bajmóci j. Moskó Ferdinánd, szakolcai j. id. Torók János, nyitra-felső j. Ordódy Fl. és az alsó járásban Thusz Antal.

Ugyanezen gyűlésen február 6. tehát több mint két hónap múlva veszik tudomásul a trónválogást, midőn V. Ferdinánd és Ferenc Károly főherceg „minden hatalmat, jogot és méltóságot fenséges es. ausztriai fő es magyar királyi herceg (ezen elnevezés tehát, melyet a lapok vagy egy év óta szinten használnak, nem új) Ferenc József... átadják, és amint minden alattvalókat a leköttöt eskü és hódolat alól felmentik, úgy parancsolják és meghagyják kegyelmesen, hogy minden alattvalók... ó császári királyi apostoli Felsége I-ó Ferenc József iránt kötelezettek lenni tekintés es elismerjek.”

A bizottmány jelenti, hogy mivel a békét es rendet a cs. k. seregek csak most állították helyre, a k. k. leiratok előbb nem voltak kibirdelhetők, midől azt következtetjük, hogy a bizottmány nem volt teljesen Kossuth pártján, mert a cs. k. seregek által helyreállított bekére hivatkozik. A megye „nem talált izzott betűt, mely jobbjáyi hódolatát megköszölhetné” (t. i. nem tudta eléggé kifejezni hűségét) es elhatározta, hogy Olmützbe hol a trónválogás végbement, küldöttséget meneszt s V. Ferdinándnak közönséget fejezi ki „atai kormányzásáért s Ferenc Józsefnek hódolatát fejezi ki. A küldöttség találkozási helye Holic, ideje 1849 február 26. Tagjai pedig a következők:

Palogyay Imre nyitrai püspök, Greguska es Vagyon kanonokok, gr. Károlyi Lajos, Hunyady József es János grófok, Apponyi Lajos, Gusztáv, Lipót es Gyula grófok, Dezasse Antal es Forgács Károly grófok, hg. Odescalchi Gyula, Uzsovits Sándor, ifj. Motesiczky Pál, Ocskay Rud. I. alisp., Thuroczy Thade II. alisp., Tarnóczy Kázmér, Beznák Ignác, Nándori János, Ocskay Antal, Kubeiza Vince esperes, Appel Károly, Majláthy Flóris, Buzinkay János, Gheczy Agoston főbíró, Piatsek Flóris szolgát.

Levelezés.

Bende püspök Trencsénben.

Trencsén, 1894. május 16.

Tisztelt szerkesztő úr!

Első ízben volt Trencsén városa oly szerencses helyzetben, hogy Bende Imre püspök ur ő méltóságát falai között üdvözölte es a hatóságok, valamint egyesek is minden lehetőt megtettek arra nézve, hogy ő mlga jól érezze magát. A hazakara már 12-én kora reggel felvonattak a lobbók, s a díszes diadalkapu is már a déli orakban elkészült. Delután 5 óra tájban már teljesen el voltak foglalva a vasuti állomás fele vezető utcák. A vár tetejéről világot intetgetett egy óriási nemzeti színű lobogó es a közönség is igen mozgalmas lett,

Szólt Árvegyeről, hol a megyebizottság csaknem egyhangulag helyeselte a kormány politikáját, holott a megye 96 ezer lakójától csaknem 86 ezer tiltakozott ellene, s a megye mindket képviselője ellene szavazott. Utait a trencsénmegyei közvéleményre is, melynek öt választó kerülete ily parját ritkító morajjal zúdult fel az egyházpolitikára ellen, addig képviselői a szabadelvű partban sűtkereznek a felhaborodásnak dörgő kitörését, mely a szavakra keletkezett, leirni epenséggel lehetetlen. A szonok percekig nem folytathatják beszédet, a zart, tönött sorok élenek mozgatozni kezdettek, s csak fegyvert kellett volna adni a népnek, s egy a végsőre elszant hadosztály állott csatakezesen. Baumgartner főszolgabíró idegesen mozgott a tribúnon, meglátszott, hogy szeretett volna megfutamodni a kenyelmetlen helyzetből, de hát odacövekelté őt a főispán szava. A Trencsénben éppen ekkor bankettező öt képviselőnek keserű csuklása lehetett, mikor a nép osztracizmus mennyőögve mondott felettök karhözható ítéletet. Majd megkapják azt később irásban is, tudom.

Zmeskal olyan szonok, a katolikus ügynek oly rendíthetlen bajnoka, hogy bármely kerület nagy szolgálatot tenne ügyünknek, ha annak védelmére a parlamentbe kiküldhetné.

Erre beszélt Molnár János, apátplebános Komaromból, ismét magyarul, a katolikus önédelem módozatáról. Molnár szavai Capistran szellemet juttattak eszünkbe, ki a nép által nem értett latin nyelven toborzott hódító lobbó-oi ala. Beszédet Palfi Pál tolmácsolta a hallgatóságnak, oly hevel s lendülettel, mely fényesen igazolta, hogy a rendező bizottság mily jó fogást csinált, midőn Molnár szavait éppen Palfi tolmácsolására bizta.

midő a váromokon megszólaltak a mozsarak, jelezven a püspököt hozó vonat közeledtét. Az állomásnál *Ucsnay Ernő* polgármester igen szép, szívből fakadó beszéddel üdvözölte őt a város nevében. Innen kezdve csupa örvendező arc es eljenes közepette vonult be ő mlga, a kit Bobok József pápai kaplán kísért. O mlga szép negyes fogatán vonult be, előtte a városi tanács tagjai, utána pedig a városi képviselők kocsikon követték ő mlgat.

A belváros egyik oldalán fehérbe öltözött leánykák álltak es hintettek virágot utjára, másik oldalon pedig az összes intézetek tanuló ifjúsága. A papság a kegyesrendiek templomának bejáratánál *Arányi Béla* házfőnök s főimn. igazgató vezetése alatt várta főpásztorát. „Eccc sacerdos magnus”-nak elenekése után ő mlga áldást adott az egybegyűlt híveknek. Lakosztályának elfoglalása után rövid idő múlva megkezdődött a küldöttségek felvonulása. A küldöttségek a következő rendben tiszteltek ő mlgtalán: az egyházmegyei papság dr. Chorenýi József vezetése alatt, a kegyesrendiek pedig Arányi Béla vezette, a vármegye meit. Szalavszky Gyula főispán, a nöegylet özv. Marsovszky Jenő ő mlgtával elen, az apácák elükön a főnökönvel, a város Ucsnay Ernő polgármesterrel, a polgársággal a törvényszéklet Siebenfreund Béla elnök mutatta be, a penáztigazgatóságot Papp Miklós igazgató vezette, a tanári kar Arányi Béla igazgató, a tantestületek Manyák Alajos igazgató, a kath. legényegylet Ceizel György elnök, az ág. hitv. ev. egyház Deeszy Lajos vezetése alatt. A küldöttségeket ő mlga a legszívesebben fogadta, a tisztelgők mindegyikét megszólítással tünette ki.

Este a város egészen ki volt világítva s a polgárság általában valláskülönbség nélkül iparkodott örömeinek es tisztelének kifejezését adni. Ugyanakkor a katonai zenekar is terzenet adott ő mlgtalán.

Másnap 13-án reggel 8 órakor vette kezdetét a bérmalas szentsegenek kiosztása. Előbb ünnepléses sz. misét mondott a püspök ur nagy asszisztenciával, utána gyönyörű, mely hatású magyar szent beszédet. Delután látogatásokat tett a hatóságok fejeinél, azokivül Simon Béla kir. tanácsosnál es özv. Marsovszky Jenőné ő méltóságánál. Este jelen volt a kath. legényegylet színelőadásán. Pünkösöd hetfőn kora reggel Koztelnára rándult ki, a hol szinten sokakat megbermált es Chorinsky Filemon grófnő látogatását fogadta. Visszatérve Trencsénbe, a katonaság küldöttséget es Plachy Bertalan kir. tanácsos taulégyelőt tisztelgetett fogadta, magca pedig meglátogatta meg Szalavszky Gyula főispán urat, utána pedig nagyszerű vagy 120 személyre szóló díszebédet adott a trencsénieknek. A tősztok sorát is ő mlga kezdette, ő szentseget a papát es a király ő felséget elítveten. Szalavszky Gyula főispán ur a püspök ur ő méltóságát köszöntötte fel egy igazán remek beszédben. Ezen kívül többen szólaltak meg föl es kivált *Simon Béla* kir. tanácsos felszólalása tünt fel, a ki valóban eltalálta ő mlgtalán gondolatmenetét s *még katolikus hitvallásnak is vehető volt a jelszen átgondolt es szívből fakadó páthosszal előadott beszéd.* Ebed végeztevel, Ucsnay Ernő polgármester kísérete mellett a kórházat es az ott működő kórházi pauiat sz. Vince-testvéreket látogatta meg ő mlga.

Kedden 15-én délelőtt az iskolákat látogatta meg a püspök ur, es pedig a gimnaziumot, az apácák vezetése alatt álló leányiskolát es az áll. seg. közs. fiúiskolát, ez utóbbi helyen Ucsnay Ernő polgármester

Mig Palfi a beszédet tolmácsolta, alkalmunk nyílik behatóbban figyelni a látványzert jelenetre, mely úgy tünik fel, mint egy óriási makkejekkel benőtt tágas mező, melyeket neha-neha a kitoró igazgatóság rohama jobbra-balra hajtogat. Valamennyi fedetlen fővel áll. Festői kepen onnan az emelvény magaslátáról! Mikor egy-egy felzúduló eljener magasba emelkedik a sok, terjedelmes karimájú tótkalaj, úgy néznek ki, mintha mindegyike kifeszített esernyőt lobogtatna kezében.

Az a derek jó nép, mely több órahosszat nagy faradva gyalogolt be a Kárpátok oldalán elszórt „szalás”-aiból, deszka kolibaiból, mely önmegtagadással vitte nagy nehezen összekuporgatott fillereit, hogy a vasuti költséget fedezze oda vissza, csak azért, hogy megmondhassa aranyapjjas vezérének: „Ime, kegyelmes ur, hivtál, megjelentünk mindnyajan, nem maradt el egy sem közülünk!” Ne ezt a népet nekem ne gyalazza senki! Ezt a népet tisztelni kell egyszerű, daróc gunyajában, ezt a népet megszeretni kell meg a legdühösebb ellenségek is.

A tömeg közepett magasra emelkedik a nagybittesiek *lettás keresztés zászló rúddal* ellátott vorós-fehér-zöld lobogójuk, mely meg fehér mezején is nagy aranyozott keresztel ekeskedik. Dr. Tszelzsky József hozta, ki harsgó zenével vonult be 300 embernek elen.

A kert távolban levő fái roskadásig megrakva emberekkel, meg a kerítésen túl is száakra menő csoportok allanak a szántóföldeken, kik nem kaphattak jegyet a helyiségbe.

Majd Schwertner Gyula, tekintélyes zsolnai ügyvéd lép előterbe. A rokonszenves fiatal szonok magyaz bevezetés után

mint iskolaszéki elnök igen szép s átgondolt beszéddel üdvözölte ő mlgtát. A kis tanuló sereg pedig virághokretát nyújtott át szerelt atyjának. Delután meglátogatta az áll. el. es felsőbb leányiskolát, mindenütt kérdéseket intézte a tanulókhöz, 5 óra tájban vonult ő mlga Tepla felé, folytatandó megkezdett apostoli munkáját.

B. Gy.

Ny.-Novák, 1894. május 17.

Tisztelt szerkesztő úr!

Nyitra-Novák község valláskülönbség nélkül impozans módon adott kifejezést a lelkes főrendek szavazata fölött való örömeinek. Az öröm már a győzelem napján leirhatatlan módon nyilatkozott meg a lakosság romlatlan szívében. A távirati jelentés villámgyorsasággal jarta be a falut a gazdag urasági kastélytól le egészen az utolsó zsellér-kunyhóig. — Ezen közös örömerzet pünkösöd napján nyilvánosan is nyert kifejezést, amennyiben általános öröm közti „Te Deum”-ot tartottunk a Istenhízház gyözelmeert; hátat adtuk az Istennek, hogy meghallgatta kérélmünket. Esti 8 órakor pedig harangzugas közt gyülekezett a nép meg a fiókközsegekből a templom előtti nagy térre; innen pedig a tűzoltók zenekara mellett végig jarta a községet, melynek minden ablaka ki volt világítva s virágokkal feldíszítve. Egyzóval oly fényes módon adunk kifejezést közösen érzett örömlünknek, hogy ennek emléke nem egykönnyen fog lemosódni szívünkéből. — Egyúttal tudomására hozom, hogy e hó 15-én az evzáró vizsgák oly fényesen sikerültek különösen a magyarródás terén, hogy Majthényi Albert nagybirtokos a legnagyobb örömeinek adott kifejezést az elért eredmény felett. Az elismeres Czinczik György kántortanítótt illeti, ki fardaságot nem ismerő buzgalommal s ügyes pedagógiai szakavatottsággal a műveletlen gyermekekből hasznos, művelt es magyar polgárokat nevel a magyar társadalom számára.

R. I.

Trencsén-Tepla, május 18

Tisztelt szerkesztő úr!

Bende Imre püspök ur ő mlga e hó 15-én tartotta bevonulását Trencsén-Teplára Bobok József szentseki jegyző es Mihálik József főtanfelügyelő kíséretében, hogy a híveket a bérmalas szentsegenben rézassítsa.

Tepla község határán 40 tagból álló lovas bandérium várta a püspök urat, melynek elen a kétoldalt sorfalat képező néptömeg lelkes éljenése között robbogott be hintája a községbe, hol a plebánia előtt felállított díszes diadalkapunál a helybeli korjegyző Ferényi Antal üdvözölte őt ékesen a község nevében. Ő mlga leereszkedő nyájassággal, mosolyával ajákán fogadta es köszönte meg a szíves fogadtatást biztosítva a községbeliekkel atyai jóindulatáról, aztán püspöki áldását osztogatta a ket sorban terdelelő hívekre a templomba vonult, melynek ajtajánál a kerüléttel papság elen a helybeli plebánossal fogadta, a nép pedig meglátogatta meg a püspök urat, a király ő felséget elítveten. Szalavszky Gyula főispán ur a püspök ur ő méltóságát köszöntötte fel egy igazán remek beszédben. Ezen kívül többen szólaltak meg föl es kivált *Simon Béla* kir. tanácsos felszólalása tünt fel, a ki valóban eltalálta ő mlgtalán gondolatmenetét s *még katolikus hitvallásnak is vehető volt a jelszen átgondolt es szívből fakadó páthosszal előadott beszéd.* Ebed végeztevel, Ucsnay Ernő polgármester kísérete mellett a kórházat es az ott működő kórházi pauiat sz. Vince-testvéreket látogatta meg ő mlga.

Kedden 15-én délelőtt az iskolákat látogatta meg a püspök ur, es pedig a gimnaziumot, az apácák vezetése alatt álló leányiskolát es az áll. seg. közs. fiúiskolát, ez utóbbi helyen Ucsnay Ernő polgármester

Másnap delután tovább utazott Misen felé. Utjánán Trencsén-Teplaczen új megiepetés várakozott roa. Az ut egyik kanyarlatánál ismét a teplei bandérium tünit fel, mely kezeben nemzeti színű zászlókat lobogtatva dörög eljener üdvözölte a püspök urat, mely még inkább fokozódott, midon hintája a községi iskola előtt felállított es gyönyörűen felkészített diadalkapu elé érkezett. Itt *Zemányi János* nagybirtokos intézett hozzá lelkes beszédet a község nevében, melyet a püspök ur igen kegyesen fogadott, aztán zájós éljenése között a templomba vonult, honnét rövid ajatosság után a helybeli tanodákba ment, hogy az ifjúság elmenteléről személyesen győződjék meg. A kísérelést ő mlga magának tartotta

tólul folytatja, s nemcsak a nép nyelven, hanem a nép eszerjásan is iparkodik kifejezést adni gondolatainak. Beszél a „polgári házasság káros befolyásáról a hazára.” Azt állítja — mondá Schwertner — hogy a polgári házasság célja megszűntetni a sokféle judikaturát, egységesse tenni a házasságjogot, s ezáltal egységesse tenni a nemzetet. Es mi ver inkább eket a haza különböző nemzetiségei közé, mint éppen a polgári házasság. Midőn behozzák az egységes jogot, elkeserítik, elhdegenítik a nemzetiségeket a magyar fajtól. Az ilyen eljárás hasonlít ahoz, midő a gazda kalászt gyűjtöget es nem veszi észre, hogy keveket potyogtatja gabonáját szekeréről. Viharos derűtség követte a találo ötletet. Schwertner egyáltalában egyike azon szerencses szonokoknak, kik szívesen aperuce-ikkal, esillogó megjegyzéseikkel orahosszat volnának képesek feszült figyelemben tartani a legfáradtabb hallgatóságot. Elenk megjegyzéseit, szípközö humorát, szarkasztikus hasonlatait, melyeket mindenkor a nép közvetlen közelebből ragadott ki, a tetszés alandó derűje kísértte, úgy hogy órahosszat szívesen elhallgattak volna.

Érdekes elet volt ez alatt a tribúnon. Gróf Zichy Nándor jegyzett, aliaudon ut hosszú papiros hasábokra (D) barátom kíváncsian közeledik hozzá: — Szabad kerdenem, kegyelmes uram. — Tudósítam írok a „Fehérmegeyi Naplónak.” — Boldog Isten! sohajtott fel kollegám, ha nekünk ilyen munkatársunk volna. Kinek Krisztus a barátja, kegyelmes uram, könnyen üdvözl.

(Vége következik.)

fen, a tanítók csak néma tanúi voltak ama kis vizsgának, melyet ő maga tartott.

Befejezte az iskolafelügyeleti feladatát teljes megaláztatással fejezte ki a tapasztalt felett; különösen a magyar nyelvben elmenetelt tüntette ki elismerő nyilatkozatával, lelkes szavakkal buzdította úgy a tanítót mint az ifjúságot, hogy e haza zamatosa nyelvét a drága magyar nyelvet hűen ápolják és szorgalmasan tanulják továbbra is, mert hazánk egyik nagy fia szavai szerint: nyelvében él a nemzet!

Ezzel az ifjúság és a nagyszámú közönség folytonos éljenése között a furdó nevetesebb helyeit szemlélte meg röviden és többször elragadtatással nyilatkozott a furdó szépsége felett, megígérve, hogy a furdósi bokros teendők súlyos terhet egy időre a telepítési furdóba fogja majd alkalom adtán szeljesíteni. Adja az ég, hogy úgy legyen!

Tóth Kálmán.

Helyi hírek.

Az úrnapi isteni tisztelet a vári székesegyházban 8 órakor tartandó szentbeszéddel veszi kezdetét, melyet Bolák József karkáplán ur. — a sz. misét pedig a kórházban együtt mélt. Vencz Ferenc nagypapost ur végzi. Az alsóvárosi úrnapi kórházban pedig jövő vasárnapon tartatik meg, a hol egyuttal 24 órai szentségmúdas is van. Az úrnapi szent beszédet — mely 9 órakor veszi kezdetét — Hevera János segédlelkész ur tartja, melynek végeztével van a szent mise és kórház.

Forinyák Gyula, honvédségi adalut és altörtnagy ő exelája e héten városunkba érkezett.

Adomány. „Titkár“ címen a bölcsőde javára 2 frt 29 krnyi adomány érkezett. A ker. nőegyesület ez uton fejezi ki köszönetét.

Az fmke zászlajára az adakozások már szépen folynak. Felkértenek a gyűjtővelkel bíró hölgyek, hogy a himezendő kezdő nevetük kiszámíthatása céljából izeket mielőbb a kért címre beküldeni sziveskedjenek.

A ker. nőegyesület elnöksége felkéri azon sorsjegybirtokosokat, kik megnyerő számokkal bírnak és nyereményeiket eddig ki nem váltották, hogy kepeik átvelele irant sürgősen jelentkezni sziveskedjenek, mert az át nem vett nyeremények megvalószínűleg e hónap folyamán a legalkalmasab módon értékesítetténi fognak.

Zászlószentelés. Lelkemetelő ünnepelelyt folyt le — mint lapunknak írják — a páli szent Vince leányainak ez alkalommal zsufolóság megtelt templomában f. hó 14-én delután, midőn a „Mária-gyermekek“ egyeletének remek kivitellő új zászlaját Czeisel Gábor apátkanonok ő nga — ki már harminc évvel ezelőtől mint igazgató ott állott az egylet bölcsőjénél — lendületes oltarbeszed után, melyben élénk színekkel esetelte, mi mindent mond e zászló Mária-gyermekeinek — feyenes segédlettel megszentelte. A zászló-anyai magasztos tisztet Craus Paula az egylet egyik buzgó tagja képviselte, kit 24 koszorus leány kedves tüzere vett körül. Adja az Eg, hogy a szép szavak, melyek ez alkalommal elhangzottak, mindmegganyai csirái legyenek újabb erenyvirágoknak!

Özv. Feleky Rezsóné urhölgy 100 frttal a keresztény szegénysegélyző nőegylet alapító tagjai közé lépett.

Nyitramegye közgyűlése. F. hó 18-és 19-én tartotta megyebizottságunk rendes tavaszi közgyűlést. Thuroczy Vilmos főispán megalmekezőtt az uralkodó pár 40. évi házassági jubileumáról s egy udvoztó felirat elküldését javasolta, ami elltagadtott. Továbbá utalt az igazgató *egyházpolitikai cirkála*, s különösen ajánlotta, hogy ezeket ne vigyák a nép közt. Lapunk terszúke miatt csak kiemeljük a nap eseményeiből, hogy Machovich János végleges fohíronak lett megválasztva. Kostenszky Géza IV. m. alfejgyökés, V-nék Majthényi Géza. Szolgabírák Langhammer Vince és dr. Klobusiczky Géza; dr. Kostyál Miklós th. fejegyzövé.

A Lítvárczy-fele ösztöndíj 300 frttal Mihalovics Lőrénck, 100 frttal pedig Tagányi Ferencnek lon adományozva. A nyitrai Kossuth szoborhizottság kerénye elutasították, a megye egy nagyobb öszveget szavaz azonban Kossuthnak Budapestten állítandó szobrára. — Kossuth lakházának megvásárlására vonatkozó átirat egyszerűen tudomású vételek; *úgyisint Szabolcsmegyének a budapesti kátholikus nagygyűlés ellen való protestációja* nemkülönben *Debrecen város átirata az egyházpolitikai illetőleg ad a tudomásul*, Nyitra város kerényét a Budapesttel való telefon öszveköttetés iránt az aispán megbizatik, hogy tegye meg az öszveköttetés a kormánnyal. Legérdekesebb pontja ismét a megye megválasztása volt. A vasuti kérdésben felszólaltak Trnovszky János, ki jeles szónoknak bizonyult, Majthényi Rudolf, dr. Kállai Armin, Spozton Ernő, Emdödy József, ki éles szatírával aposztrofálta Bangha Sándort és lapját, gr. Pálffy József és dr. Bangha Sándor. A közgyűlés hosszabb vita után abban állapodott meg, hogy a helyez-privigyéi vonalra megválasztva a kért 75.000 frtnyi segélyt törzsrészevényekben.

Figyelmeztetés. Hogy az alszóvárosi szőlőbirtokosság csöszdijának kesedelmes behajtási ügye vegre-valahára rendeztessek, fölkerjük a szőlőbirtokos urakat, hogy a perköltészek kikerülése vegett hatralekos csöszdij-illetményeiket 8 nap alatt befizetni sziveskedjenek. — Egyuttal arra is kerjük a szőlőbirtokos urakat, hogy érdekeiknek hatályosabb megvédése céljából a hegyesen eszlelt mindenemű serelem, rendtelenség és kártételre vonatkozó panaszukat a csöszök által fölmutatandó panaszkönyvecskebe bejegyezni méltóztassanak. *Szöcsy Ferenc* s. k. hegybíró, *Heverth János* s. k. penztáros.

„Agricola“ ercöntöde és gépgyár részvényirtarsaság. Megelégedéssel konstataljuk — írja tudósítónk — hogy a közönségben nagymervű az érdeklődés a részvények iránt s maris jelentékeny előjegyzések törtentek. Monarchiánk egyik európai bíró szaktekintelye, ki a legelenkebb öszveköttetésben van a vasipar irányadó tényezőivel

— nagyon érdeklődik a vállalat létesítéséről. Legelőkelőbb pénzintézeteink fognak jegyzési helyül szolgálni.

Műkedvelők előadása. Náday Ferenc, a nemzeti színház elsőrangú művésze közreműködésével ma, május 20-án Nyitraán színpadra kerül az „Egér“ című vígjáték. Náday uron kívül szerepelnek még Skvör Irén, Takács Ella, Freund Antalka, Csenkey Paula és Boróczy Ilona urhölgyek. — Kezdeté 8 órakor.

Az alispán jelentéséből, melyet e hó 18-án a trvhatósági bizottságnak be-terjesztett, kiemeljük a következőket: A vármegyei főispán Rakóczy Lajos szolgabíró hasonmóségben a póstyéni járásba helyezte át, a galgóczi főszolgabíró mellé helyezte szolgabírói minőségben Langhammer Vince közigazgatási gyakorlatot alkalmazta, Dopcsányi István közig. gyakorlatot a holicsi főszolgabíró mellé rendelte ki. A központban Kozmovszky Odón díjtalan számvevő-ségi gyakorlatnak lón kinevezve. — A nyitrai közkórház épülete elkészült és június hó elején fog a vállalkozóktól átvetetni és rendelkezésének átadati. Jelentem, hogy a kivitell eddigi áttekintés szerint a kívánalmaknak megfelel. — *Honvédelmi ügyek.* Az évi főszorozás március és április hónap lón megtartva. Felhivatott öszvesen a három korosztályban és utóállítás folytán magasabb korosztályba 9672 védköteles. Besoroztatott az unjonctalekra 1690, a hadsereg és a honvédség póttartalékába 331, öszvesen 2021, 629 több mint 1893. évben; vis-zahelyezett 2468, mint alkalmatlan töröltetett 113. A főszorozástól távol maradt 1389, teljesen ismeretlen 616 védköteles. A katonai nyilatványok és a mozgósítási iratok kezelése ellen egy sorozó járásban sem emeltetett kifogás; példás rendben találtak az öszveses nyilatványok és katonai iratok a galgóczi főszolgabíróval. A létszám helyenkint kiegyesültetett. Kilátás van arra nézve, hogy a csendőrsök száma már jövő évben szaporíttatni fog. Munkaszorgalom a holicsi járás egyes községeben észleltetett; erre irányuló nyomtatott felhívások elkoboztatottak. — *Népeltetés és kösdiedzés.* Az 1892/3. tanévben a tankötelesek öszves száma 76.821, 5556-tal több mint az előző tanévben, mely szám az öszves tankötelesek 89 09 százalékat teszi. Az iskolát látogatók közül volt magyar 17.894, német 4956, tót 53.971. Az iskolába járók száma 68.443. Irni és olvasni tudott 7994. Az iskolai mulasztások miatt kirótt pénzbírságokból befolyt 1811 frt. A fenálló 479 iskola közül a tanítási nyelv magyar volt 210, német 7 és tót 167 iskolában. A befolyt tanévben fenállott a vármegye területén 41 rendes kisdövodó és 3 nyári menedékház. Ovodákba és menedékházba járt öszvesen 3617 gyermek. Ezen intézetekre fordítottat öszvesen 26.360 frt, állami segélyből 8148 frt. Ipartanulmány hely volt 3 és pedig Chvojnicán, Holicson és Szakolcán, melyeknek öszvesen 98 tanulója volt. — *Kivándorlás.* Megyénk területén kezd elharagózni a kivándorlás, mire különösen a kivándorlók által elért anyagi siker ösztönzi az embereket, itt adjuk a járásokat hány egyen vándorolt ki a mult évben (zárjelben azon pénzösszeget, melyet a kivándorlók — kinyomozhatólag — hazaküldöttek): galgóczi járásból kivándorolt 10 (8650 frt), szenci j. 253 (81.634 frt), vágyújehlyi j. 75 (4610 frt), holicsi j. 221 (44.717 frt), miavai j. 532 (115.776 frt), póstyéni j. 33 (2002 frt), öszvesen 1124 kivándorolt egyen és 257.390 bevándorolt forint. A legnagyobb kivándorlás a miavai járásból volt és viszont ide tért vissza a régebben kivándorlottak közül legkevesebb. A kivándorló családok és nők száma is itt a legnagyobb, amiből világos, hogy ezen járásban nem kalandvágy, nem penzszorgás, hanem a rideg nyomor keuzszeriti az embereket a kivándorlásra. — *Közgazdaság.* Az utolsó öszvezeris szerint a megye területén talaltat öszvesen 29.012 db. ló, 124.188 db. szarvasmarha, 145.547 db. juh, 2900 keeske és 45.925 db. sertés. 1893. évben marhalevel kiadatott 5 kros 174.581 és 3 kros 19.091 db. Hízómarha szállítottat Beszbe 10.456 db., Pozsonyba 1317 db., Budapestre 672 db., juh szállítottat 17.376 db. Járványos betegségekben elhullott és kiirtott 57 ló, 1312 db. szarvasmarha, 389 db. juh és 560 db. sertés, mint gyanus levágotott 862 db. *Közlekedési ügyekről.* A törvényhatósági közutak halózata a folyó 1894. év elejétől kezdve, a mult évhez volt 986.001 km. hosszról 922.39 km-re apadt az által, hogy a zsitva-völgyi, a nagybossány—szkicói, nedöszere—totprónai, beregszeg—szeredi és holics—morsvaszentjános közutak, ezen halozatból kihagyattak és közúgi közlekedési közutakká minősítették. Ujabbán a nagyszombat—krakkói állami köut 0—25.707 km. szakasza — f. évi május hó 1-től kezdve — törvényhatósági, a nyitra—szeredi törvh. köut pedig állami kezelésbe átadatott illetőleg átvetett. Az öszves tvh. közutak fenntartásához, az imént említett változások figyelembe vetele mellett, öszvesen 23.001 két-köbméteres halom fedőanyag engedélyezett 117.502 frt 11 kr vállalati öszveg erejéig. Az uti szközöknék mult évben hazai iparosoknál hazilag törtent beszerzésen kedvező eredmény eretven el, ezen eljárat a folyó évben is folyamatba tettem. A tvh. közutakon levő hidak legnevezetesebb a szomorfalu—elefánti közuton álló rozozant Nyitraháid helyébe, egy 45 m. szabadnyílású hidnak köhidfők és vasfelszerkezetre való újbol építése. Az erre vonatkozó munkák kivit-

lenek biztosítására tartott versenytárgyalásnál legelőnyösebb ajánlattevőkkel, Peroza és Ollivieri nyitrai lakosokkal az alepitményre, a „Schlick-féle vasöntő és gépgyár“ budapesti céggel a vasfelszerkezetre nézve 17.807 frt 29 kr, illetőleg 21.355 frt 15 kr öszveg erejéig a szerződés megérdvényesen megkötöttet s a munkákat megindíttatott. Ezenfelül még a farkasd—hullt tvh. közut 5—6 km. szakaszán álló 2 és 3 sz. rozozant fahidak helyébe lett egy 6 és egy 9 méter nyílású állandó jellegű hid — köhidfők és vastartókkal — építése engedélyezve 3900 frt költséggel. A galgóczi hitbizományi uradalom, a póstyéni vágkomp helyen egy állandó jellegű hid építését tervezve, annak bejárása f. évi január hónap megtartatott, sajnos azonban, hogy a vámtulajdonos uradalom dacára az ismetetlen tett kötelező ígéreteleinek, bejelentete, hogy abbéli szándékától eláll. Ismerv ezen uradalomnál általában tapasztalható nehézségeket, minden beruházástól való vonakodást, nincs remény, hogy a hid kérdése a vámtulajdonos uradalom közreműködésével rövid idő alatt megoldast nyerjen. A közúgi közlekedési közutak halózata a kir. államépítészeti hivatal az egész vármegyére kiterjedőleg elkészítette. Ezen tervezetben 111 utvonál 65 csoportban hozottat javaslatba 620 km. öszves hosszúsággal. Ezen utakra vonatkozó tárgyalások június hó folyamán fognak megtartatni. A Detrich Péter és társai által tervezett nagybelic—znívóvárjalji szabványos vágányú vonal politikai bejárása folyó hó 16-án és a következő napokon történi. Az újszöny — érsekújvár — nagysurányi szabványos vágányú kivitelben tervezett vasutvonal politikai bejárása ez évi január hónap lón fogantositva. Ez utóbbi vonal előengedélyesei Ullmann Sándor és társai 50.000 frt Detrich Péter és társai a nagybelic—znívóvárjalji vonalra 225.000 frt hozzájárulás megvárvasztást kérelmezik. Auspitz Gyula és Fekete Adolf társvállalkozók a nagyszombat—lundenburgi vasut előengedélyesei készeknek nyilatkoztak a nyitra—galgóczi öszveköttetés is szabványos vágányú kivitelben létesíteni és ezen vonalra 300.000 frt, és a nagyszombat—lundenburgi részre szintén 300.000 frtnak törzsrészevényekben való megszavazást kerik.

F. hó 18-án tartatott meg a marhavásár, miután pedig a szarvasmarha ragadós tüdőföb miatt ki volt zárva, csak lokakra tartatott a vásár. Felhajtattott 534 db. ló. Arak: remonda 150—180 frtig, igaz ló 130—140, kocsi ló 180—390 frtig, paraszt ló 37—130 frtig, vágásra 11—18—30 forintig.

Gabonavásár f. hó 18-án. Buza: 6 frt 19 krtól — 6 frt 40-ig; árpa: 6 frt 50 krtól — 5 frt 65 krig; rozs: 5 frt 25 krtól — 5 frt 30 krig; zab: 6 frt 50 krtól — 7 frtig; bab: 4 frttól — 4 frt 50 krig; tengeri 5 frt 30 kr.; krumpli 2 frt mékint.

Vegyes hírek.

Áthelyezés. *Tomecsk József*, nagykováli plebánus hasonmóségben Stepanóra helyezettett át.

Készületek újabb kath. nagygyűlése. F. hó 17-én Nagy-Tapolcsányban földbirtokosok, ügyvedek és lelkesekből álló konferencia a plebániai lakban egy Nagy-Tapolcsányban, esetleg Tavarnokon legközelebb tartandó kath. nagygyűlés módozatai felett értekezett. A mozgalom élen Odescalchi Livius herceg áll.

Rágalom a zsolnai kath. nagygyűlés ellen. Tekintetes szerkesztőség! A május hó 14-iki kath. nagygyűlés adalított rendezői a nagygyűlés irányá és hazafias jellegének megóvása érdekében a következők közlesere kerik tisztelettel a t. szerkesztőség.

Városunk minden tisztességes lakosa vállalkulónbseg nélkül undorral fordul el azon aljas ragalmaktól, melyek a május hó 14-iki kath. nagygyűlést hazafiatlan, pánszláv tendenciákról gyanúsítják. A nevtelen rágalmasz aljasságot a következő hivatalos nyilatkozat illusztrálja:

Nyilatkozat.

Az Országos Ertesítőben és több fővárosi lapban megjelent azon állításokat, mintha a f. hó 14-én a kath. nagygyűlés napján városunk területén hazafiatlan pánszláv tüntetése történtek volna, Zsolna város hazafias birnevének érdekében teljesen alaptalanoknak nyilváníttuk. Zsolna, 1894. május hó 16-án. *Baumgartner Libor*, járási főszolgabíró. *Hebavöcs József*, városi bíró, *Gyurcsik József*, városi jegyző. (P. H.)

Maradtunk a t. szerkesztőségnek alázas szolgál: *Podivinsky Ferenc* apátpléb., *dr. Kubicza János* ügyvéd, *Terdy István*, fákerekedő, *Gáli József* hitoktató, *Schweitzer Gyula* ügyvéd, *Paska István*, s.-lelkész, *Sztrámpaszky Ferenc* ügyvéd.

Hogy kit illet e szó, megmutatja Trencsén városa, Midőn Baltig Frigyes, lutheranus superintendens e hó 15-én Trencsénbe érkezett, másnap este a város lakosai meckszentérendezték tiszteletre. A lutheranus konvent május 16-án elvetette ugyanis a magyar párt azon indítványát, hogy a kerületek újra beosztassanak, a magyarok többségének biztosítása végett. Ezt, és e miatt a lutheranusoknak adott mecska-terület nem v. szik a kormány lapjai észre; hanem a helyett a zsolnai impozáns kátholikus tüntetést, mely persze faj nekik, s melyt a megye megbizottja is tisztára mos, iparkodnak gyanúsítani pánszlávizmussal.

Tagányi Barna, m. k. honvédszázados, ki Nyitraán is állomásozott néhány év előt, mint a „Bp. Hirlap“-ban olvassuk, két társával csónakázni indult a Balatonra, de a szél felfordította csónakját a Tagányi vízbefut. Még holttetést sem sikerült megtalálni. — Egy fővárosi lapban a következő részleteket olvassuk Tagányi haláláról: Tagányi százados, Volák önkénytes és Hegel adótsizt csendesen mulatoztak Keszthelyen, de hajos volna állítani, hogy az erős „badaacsonyi“ nem növelte energiájukat, mert 1/9 óraker este odamentek a csónakázó egylet pavillonjához s a százados a szolgától csónakot kert. A szolga tudván azt, hogy a Balatonnal nem lehet trefálni, mivel igen nagy szél korbácsolta a hullamokat, nem akart hajót adni a kapitánynak. De ez nem engedett. Midőn pedig Hegel és Volák kezdtek lebeszélni a mérész százados, trefásan szolt az önkénytesnek: „Micsoda, maga az en századomnál önkénytes és fél ettől a pocsolatótól? Hajót ide, megynék!“ — Mintegy fél óráig eveztek a tajtékok hullamokkal a haborgó Balatonon. A kormányt a százados kezelte, de nem kellő szakértelemmel, mert midőn Hegel, kinek balkeze elfáradt az evezésben, helyet akart cserélni Volákkal, a csónakot oldalt kapta a hullám, s a lökéstől egyszerslyt vesztett a két fiatal ember; a csónak felfordult, mindhárman kiesettek s most egy irtózatoss jelenet következett, melyet leírni nem lehet. A három férfi közül csak Volák önkénytes tudott úszni, ki midőn a habok közül felvetődött, a tőle pár önyire felfordult csónakhoz úszott s belekapaszkodott a csónak szélébe. Százados és mások barátját nem látta többé; ők lemerültek s nem is vette fel őket a víz, hullámsír takarja testüket. Volák önkénytes a felfordult csónak tetejére mászva a sors kegyelmére bizta életét és megmenekült. Nyolc órai leírhatlan szenvedés és elköpzelehet elveteszelé közt hányatott az önkényes szél által felkorbácsolt hullamok tetején, míg reggel 4 óraker a somogyi partra ért a csónak, s itt az ifju a szenvedésektől és a halalos felelemtől kimerülve öszveest. . . Az öszves egyleti csónakok és halászbarkák a vizen vannak és keressik a szerencsésleneket, de eddig eredmény nélkül.

Jégverés. Nyitra-Ujlakon pünkösöd előtti szombat delutánján iszonyu jégvihar dühöngött. A mi a május 7-iki erős fagy után oly szép reményvel kecsgetett szőlőtermésből megmaradt, azt most a dió nagyságu jég teljesen tönkréttete, sőt még a rozsbán is igen nagy kárt tett. — Május 11-én pedig *Tócsis és Istvánfalva* községeiben a megye nyugati határan) ugyancsak jégverés egészen tönkréttete a vetéseket.

Isten pénze. Sasvárról értesülünk, hogy három meg pelyhes jómódar — legidősebb köztök 12 éves — az ottani kálvárián feltörte a perselyt, melybe jámbor zarándokok a kalvaria fenntartására szoktak adományozni filléreiket. Mikor vállatára vettek — írja tudósítónk — azt felelte a legidősb Proudhomme, hogy az Istennek nincsen szüksége pénzre, tehát az nem lopás. — Atadékok szüleiknek, kik somfabottal kis pretekciót adtak nekik a tulajdon szentsegeről.

Gyermek-elgázolás. Két gyermek elgázolásáról adnak hírt levelezoink. Az egyik e hó 12-én törtent Kislapon. Schrank Metus nagylapási lakos elgázolta Balla János kislapási lakos egy és fél éves gyermekét. — Ugyanilyen eset törtent Tardoskeden május hó 12-én. Szözyéni Ferenc Buza István 2 éves fiát gázolta el. Mindkettőt gondatlansággal származott emberölés büntette miatt való elhelyezik.

Betörés. F. hó 6-án Herald Antal alsóköröskényi plebánus ablakát kifeszítettek s vagy 60 frt értékű ezüst, ruhaneműt s penzt loptak el. A csendőrség kezrekeritette már a tettest Tabak Mihály személyében, ki csak f. évi január 22-én szabadult ki Lipótvárból.

Öngyilkosság. Srsen Antal holicsi szabómesternek — írják lapunknak Szakolcáról — az volt a rendes jó szokása, hogy a varratásra kapott ruhakelmet elzalogosította és Bacchusnak áldozta. Midőn pünkösöd előt ugyanczt eszelekedte, a ruhakelmenek birtokosai emiatt keményen kezdték szorítani, követelve vagy ruhakelmejeiket vagy ruhát; ő minden zaklattatásoknak vegett vetendő, május 12—13. éjszakáján Franczen szakolcái gmn. tanar szölőjében egy fára fölakasztotta magát.

Vesztett kutyák. Levelezoink mindenfelől veszett kutyákról adnak hírt. Egy kutya megvesztett Nagyhörstenben s onnan Bodokra szokott, hol egy embert s több kutyát megmárt. Hasonlókép Kolonban is gárazdalkodtak veszett kutyák.

Közgazdaság.

Nagybelic—privigyé—znívóvárjalji helyi érdekű vasut privigyé—znívóvárjalji szakaszának közigazgatási bejárását a kereskedelmi miniszterium f. évi május hó 16. és következő napjaira rendelte el. — Eme vasut által a magyar királyi államvasutak tömvegyer—nagybeliczi szárnyvonalá egyenes öszveköttetésbe fog hozatni a hatvan—ruttikai vonallal, miáltal Eszék—Németországi és Galicia felé egy új öszveköttetés fog létesített. — Hivatva lesz e vasut kedvező forgalmi irányánál fogva, — amennyiben eddig a nyers termények kerülő uton szállíttatnak Oderberg felé — a Nyitra-völgy

kereskedelmét és forgalmát emelni és amennyiben e vonal kiépítésével 50-160 kilométer utróvidülés fog elérni, egyes városokban új kereskedelmi gép-pontokat létesíteni. — A Nyitrai völgy felső részén elterülő öserdőkől a fa, Privigyé város tözsom-széd-ságában heverő nagy kiterjedésű és kitűnő minőségű kőszén forgalomba hozatala a felvidéki szegény munkások számára állandó biztos kereseti forrást fog nyújtani.

Új tagok. Fonfeder Rezső Ürmény, Detrich Péter Nyitraiszegh, Detrich Gyula Budapest, Deitelbaum és Wohlstein Falkas-Dovoran, Santari Márton Sarlaska, Flischer József F. Attrak, Ivanovszky Jakab A.-Récsény, Jekelfalussy József Budapest, a nyitrai megyei gazdasági egyesület rendes tagjai sorába léptek.

Végzett szőlő-fásatók. A nyitrai megyei gazdasági egyesület által a f. évi február hóban rendezett fásatási tanfolyamon az alább megnevezettek kaptak jó bizonyítványokat. A bizonyítványok a gazdasági egyesület titkari hivatalában átvehetők. Hajdu János, Csehi: Plensa János, Csehi: Keeske-méti Vilmos, Kis-Czétény: Fazekas Zsigmond, Kis-Czétény: Jachnatek János, Kis-Czétény: Kolencsik János, Mocsnok: Zrubec Lukács, Vajk: Marencsák József, Tavarnok: Martyska Márton, Darázs: Molnár Péter, Darázs: Veres György, Darázs: Burda János, Darázs: Martyska György, Darázs: Iuda Urbán, Darázs: Varga Valent, Darázs: Bárdony József, Darázs: Simoza Zsigmond, Darázs: Martyska Urbán, Darázs: Veres Bálint, Darázs: Burda György, Darázs: Vrvorivák Mátyás, Darázs: Kollár Lukács, Darázs: Molnár Mihály, Nyitra, — az első jutalomdíjat (egy arany) nyerte el. — Pollák Mihály, Csor-nok: Kotrusz Gyula, Csor-nok, — a második jutalomdíjat (3 ezüst forint) nyerte el. — Tabi István, Gerencsér: Ozkó Mihály, Gerencsér: Finta Imre, Gerencsér: Nagy Gergely, Gerencsér: Muzika János Tormos; Marencsák József, Tormos: Palka Imre, Czabaj: Buch József, Czabaj: Laticska J. Molnos.

Botok készítésére alkalmas fanemek. A new-yorki és. kir. főkon-zulnak jelentése szerint, az osztrák-magyar monarchiából, főként az utóbbi időben nagy mennyiségű, több ezer forint értékű pácá-nak szánt mehadiai cseresznye-, köris- és vadgesztenye-fa került elárúsításra a new-yorki piacra. Ezen fanemek 1-4 éves kor-ukban vagatnak le és természetes állapot-ban (legfeljebb felső részükön hajtva meg) boesattatnak áruba. A 18-20 m/m átmérőjű nyers cseresznye ezre 600 frton (darabon-kint tehát 40, illetőleg 60 kron) kelt; az akácfa-palcák ezret (mindezen árak a Buda-pestben történt átadás mellett értve) 89-100 frton veszik. Hasonlóképpen keresettek a pácák készítésére szánt venyigék és külö-nösen a vadgesztenye-palcák is, főként az utóbbiaknak „Cango,” nev alatt ismeretes fajtája, mely olyképen állították elő, hogy a fiatal fa törzsén bizonyos távolságban bevá-

gásokat eszközölünk, miáltal azon kinövések keletkeznek. Az ezen fajtájú vadgesztenye-palcák ezre 300-400 frton értékesíthető. A mennyiben pedig a felsorolt fanemek nyers állapotban szállítatnak, kiviteli vám alá nem esnek. A termelőkre nevező nagy előnyvel járna, ha a jelzett fatermekek kivitele és értékesítése iránt nem kiviteli házak közvetítését vennék igénybe, hanem közvetlenül a new-yorki piacok ügynökeivel lépnek érintkezésbe. E tekintetben a fő-konzul jelentése szerint, Ottó Haaf ügynök (New-York 69 Pine Street) igen megbizha-tónak bizonyult s az érdeklődőknek úgy a nevezett, mint monarchiánk new-yorki fő-konzula leveléből megkerésre felvilágosítá-sal fog szolgálni.

A XII-ik lóvásár Érsekújvá-rort. Az Érsekújvárott e hó 6-7-en meg-tartott lóvásár közepes sikerűnek mondható. A Berlinből, Bécsből, Münchenből, Belgrad-ból, Bukarestből, Borzsloról, Pragából és Budapestről megjelent kereskedők a vásáron jó anyagot találtak s nagyobb bevásárláso-kat tettek. Legmagasabb ár 1 darab loért 1200 frt, legalacsonyabb 250 frt volt. El-adatok 400 drb lo 350 frt átlagárban. Nyit-ravarmegye és a szomszéd megyék legkivá-lóbb tenyésztői voltak jelen a vásáron.

A negyedi csikólegelő megnyitása. A nyitrai megyei gazdasági egyesület negyedi csikó-legelőjére a csikók felhajtása a f. május hó 21. 22 és 23-án történt meg. A csikók később is küld-hetők, de sokkal előszerűbb, ha ezen három napon összpontosítatnak. A csikók Negyeden a község-háza előtt állatorvosilag megvizsgáltatnak s onnan a legel-őn épített akklaba hajtva, az egyesület megbízott-jainak adatként át. Minden bejelentő tartozik csikóit otthon is megvizsgáltatni, s azok egészségi állap-o-tát s azon körülményt, hogy járványmentes istálló-ból valók, az illetékes hatóság állatorvos bizonyít-ványával igazolni. A legelőn a mező igen szép s a bejelentett csikók száma 380 darab.

Törvényszéki csarnok.

Magy. kir. Curia által elintézt perek jegyzéke.

Barath Zsuzsanna és t. felp. Barath György ellen végrendelet érvényesítése iránti perben, a II. bir. ítélet helyben hagyva. — Kasni János felp. öz. Sztankovics Jánosné és t. elleni tulajdonjogi beke-lelezés részleges törlése iránti perben, minikélt első bíróság ítélete megváltoztatva. — Szivák Márton és t. felp. Vanák István és t. elleni végrendelet érvény-telensége iránti perben, a II. bir. í. helyben hagyva.

A pozsonyi kir. ítélet-tábla által elintézt per-ek jegyzéke.

Juracska Verba Magdolna felp. Pivák Adám és t. elleni szerződés érvénytelenítése iránti perben, az I.-ő bir. ítélet helyben hagyva. — Odraska Pál s t. felp. Odraska Szabó Ilona elleni örökösödés iránti perben, az I. bir. ítélet helyben hagyva. — Hoff-mann Antal és t. felp. Hoffmann Gáspár és t. elleni

ingatlan birtokba bocsajtása iránti perben, az I. bir. ítélet részben megváltoztatva. — Stein Dávid felp. Veres András és t. ellen 110 frt 80 kr váltóperben, az I. bir. ítélet megváltoztatva. — Öz. Braun sz. Weisz Rézi felp. nyitrai népbank elleni 53 frtos váltó-perben, I. bir. ítélet helyben hagyva. — Prisztics János felp. öz. Szonak Mihály elleni ingatlan tulaj-dona iránti perben, az I. bir. ítélet helyben hagyva. — Haulik Józsefnek Haulik Pál ellen 2082 frt 59 kr iránti perben, az I. bir. ítélet helyben hagyva. — Kurcz Joachim esdőtömegének Linczer Károly és fia egy ellen végrehajtás hatálytalansága iránt, az I.-ő bir. végzés helyben hagyva. — Gala Ilonának Adler Fülöp ellen vég. megszüntetése iránt, az I. bíróság ítélete helyben hagyva. — Weisz Mórnak Huszár Vendel ellen 50 frtos váltóperben, az I.-ő bir. ítélet helyben hagyva. — Maszner Alajosnak Spitz Márk ellen végrehajtás megszüntetése iránti perben, az I. bir. ítélet megváltoztatva.

A nyitrai kir. törvényszék által 1894. évi május 8-án s 15-én elintézt polgári perek jegyzéke.

Kovács Mihálynak Lozsek Vencel és tsai ellen tulajdonjog iránti perben, felperes keresetének hely adva. — Placskó Istvánnak Weisz Mózes ellen zá-logjog törlése iránti perben, a per megszüntetnek nyil-vántatott. — Godár Mihály és társának Martiska János és neje elleni birtokkibocsajtási perben, a II. rendű alperesnek a főséki megítélve. — Öz. Sztra-hárik szül. Klimó Anna felperesnek Tacska Adám elleni birtokperben, felperes keresetével elutasítva. — Klich Gáspár és társá végreh. szennvedőknek Lam-per Borbála ellen vég. megszüntetése iránti perben, 1893. évi május 16-án fogantatott végrehajtás megszüntetve. — Majringer Jánosnak Ellenbogen Já-nos elleni törési perben, felperes keresetének hely adva. — Öz. Sztruhárik szül. Klimó Annának Fi-lusz János és társai elleni birtokperben, a kereset-nek hely adva. — Kresmárik Istvánnak Guth szül. Reisz Sáli ellen adás-vevési szerződés teljesítése iránti perben, alperesnek a pótsekü megítélve. — Gt. Breuner Agostonnak gf. András y Dénes és társ. ellen a nagykosztolányi italmérségi jog összesítése és arányosítása iránti perben, a tulajdoni igénynek hely adva. — Ifj. Zslnay Mihálynak kk. Zslnay János és t. elleni birtokperben, felperes keresetének hely adva. — Spilój sz. Kucsera Petronella és társának Pet-riszka János és t. elleni birtokperben, felperes ke-resetének hely adva.

Felölös szerkesztő: dr. Toth János.
Kiadó és laptulajdonos: Huszár István.

Nyitrai megyei közkórház igazgatósága Nyitra.

Árlejtési hirdetmény.

A nyitrai megyei közkórházban f. é. július 11-ével kezdődő s házilag kezelt elemzéshez szükségesek a kórházi epu-letbe beszállítandó **előlmi cikkek** a m. hus, zsír, liszt, tej, tojás, hüvelyesek, zold-segenuemek s egyéb természetnyek, vala-mint kenyér, zsemlye, italok és gyarmat-árak, ugyszinte a **fütéshez szükséges kőszén és pírészén** szállitásának biztosítása tárgyában **folvó évi május hó 31-én délután**

EXCELSIOR-KÁVÉ
a legjobb pörkölt szemes kávé, erő, zamat és sza-poraság tekintetében az elkényeztetett igényeket is kielégíti.

Az Excelsior-kávé
saját mód szerint pörkölvé, a legkivá-lóbb fajták keveréke és sokkal jobb, mint a többi forgalomban előforduló minőségek, melyekhez 25% megtakarítást nyújt és hónapokon át megtartja erejét és zamatját.

MINDEN TAKARÉKOS HÁZIASSZONY tegyen az Excelsior-kávéval egy próbát és győződjön meg sa-ját tapasztalataiból annak kitűnő tu-lajdonságairól.

Kapható: **Braunsteiner M. fia**
fűszer- és rövidáru-kereskedőnél Nyitra
és pedig: 1, 1/2 és 1/4 kilós, törvénye-sen védett és védjeggyel ellátott cso-magokban. — A finomabb 00-ás számu minőségűek ára **2 frt 40 kr.** közepfinom 0-ás számu **2 frt 20 kr. kilónként.**
ELSŐ MAGYAR GÖZKÁVÉ-PÖRKÖLŐ BUDAPESTEN:
Wertheimer és Frankl.

3 órákor a megyeház nagytermében zart ajánlati versenytárgyalás fog megtartatni. A fentjelzett cikkek szállítására vállal-kozók felhivatnak, hogy lepecsételt boríték-ban foglalt ajánlataikat a megjelölt napon vagyis **f. é. május 31-én délelőtti 11 óráig** alulírt közkórházi igazgatónál a régi kórházi épületben nyujtsák be. A szállítandó elemi cikkek megköze-lítő mennyisége és minősége, valamint a kö-tendő szerződési feltételek tárgyában köze-llebbi felvilágosítás a kórházi gondnokságnál nyerhető.
Nyitra, 1894. május 15.
Dr. Biringer Ferenc,
közkórházi igazgató.

20.292 III. 1894. Magyar királyi államvasutak Budapest balparti üzletvezetősége.

Hirdetmény.

Ezzel közhírré tesszük, hogy a vasuti üzletszabályzat 68. §-ának 3-dik kikézdésében foglalt hatá-rozmány alapján a m. kir. államvasutak Nyitra állomására érkező vagy onnan vasuton elszállítandó gyors-árúknak és 10 métermázsán aluli teherárúknak Nyitra városában lakó felek lakásaira, vagy üzlethelyiségeibe, illetve ill. árúknak a felek lakásainál vagy üzlethelyiségeiknél Nyitra állomásra való fuvarozása iránt Hirsch-feld Hermann nyitrai lakossal f. évi május hó 1-től kezdődő érvényesül. bíró szerződést kötöttünk.

Ezen szerződés értelmében Hirschfeld Hermann szállító az említett arúknak házhoz vagy háztól való fuvarozásáért következő díjakat számíthat fel:

I. GYORSÁRUKNÁL: 50 kilogramm gyorsáru után 8 krajcár.
II. TEHERÁRUKNÁL: 50 kilogramm teheráru után 5 krajcár.

Ugy a gyors, mint a teherárúknál minden megkezdett 50 klg teljes 50 klg-nak vétetik, mint legese-kélyebb fuvarozási illeték pedig küldeményenként 15 kr számíttatik fel.

Árszabási határozmányok:

1. Fuvarozó az árut a lakás azon részébe tartozik szállí-tani, melyet fel a szállítmány rendelkezését szem e'ft tartva e-csú kijelöl.
2. Ha a címet az áru befuvarozása idején lakasan nin-csen, a masolozor, esetleg toltozor is megkiserelt kezbesites külsőnek megteretere szállító cég igényt nem tarttat.
3. Ha a fel áru átvételét megtagadja, vagy azt a város-nak más, nem a fuvarlevélben megjelölt helyére küldi, az árúnak az eredeti rendelkezési helyre való fuvarozásán kívül a visszazí-telt újra való elhozatást, vagy a más helyre való elfuvarozása-ért a jelen díjazásba szerint jaro díletek újult felszámítatko.
4. Unavetellel terhelt, továbbá terjedelmes árú, valamint oly szállítmányok, melyeknek összsúlya 10 métermázsát meghalad házhoz vagy háztól csak a vállalkozóval kötendő előzetes egyez-seg alapján szállíttatnak.
5. Azon felek, kik nem kívánják Hirschfeld Hermann szállítónak a fennelbölökben jelzett szállítmányozó szolgálatat igénybe venni, sziveskedjenek az iránti rendelkezeseket nyitrai állomásunk irókaszegénél irabéltéleg megtenni.
6. A t. c. közönség felkeretik, hogy ezen fuvarozásból folyó esetleges panaszait a vonatkozó fuvarlevelek bemutatása mel-lett a m. kir. államvasutak Budapest balparti üzletvezetősége-nek beküldeni sziveskedjék.

Budapestben, 1894. április hó. Az üzletvezetőség.

Alapított 1869-ben.

Nyitrai Népbank mint részvénytársaság

Részvény-alaptőkéje 100,000 frt, 1000 db részvényben.

Elfogad betéteket 5%-tól kamatozás mellett, kamatadó levo-nása nélkül;
leszámitol váltókat, betéti könyvecskéket;
kölesönöket ad ingatlanokra a legkisebb kamatláb és szabott ügyvédi díjak mellett amortizációra 17 1/2 évre 10%-al;
előleget ad arany- és ezüstneműekre, sorsjegyek-, részvények-és másnemű értékpapírokra;
elad és vesz mindenemű értékpapírt napi árfolyamban;
elfogad biztosításokat tűzárk ellen a „Bécsi” biztosító társaság képviseletében.
Felvilágosítással szolgál és mindenemű megbízást teljesít: bank-, pénz- és biztosítási ügyekről.

Az igazgatóság.

Székháza: Városháztér 3. sz.

Betétek állománya 770,000 forint.

Mindennemű műtrágya.

A magas kormány kezdeményezése folytán 3,000,000 frt alaptőkével alapított

Hungária műtrágya-, kén-sav- és vegyi ipar részvény-társaság

ajánlja saját gyártmányu, tiszta kén-savval feltárt, elismert kitűnő minőségű műtrágyáit: **csontliszt-, spodium-, ammoniak és ásványi superphosphatokat, párolt csontlisztet,**

THOMAS-SALAKOT,

chilisalétromot, kén-savas kálit és ammoniakot; különlegességeket, mint: **szőlő-, répa-, rét-, kender- stb. trágyát** és mindennemű egyéb műtrágyát. — Talaj-elemzések díjmentesen eszközöltenek. — Felvilágosítással és árjegyzékkel készségesen szolgál gyáraink központi irodája: **VI., Váci-körút 21. sz.** (Iparudvar), hová a levelek és megrendelések intézendők. — Telefon-szám 882.

Thomas-salak.

1. 21 - 52.

Nyomatik a kiadó Huszár István könyvnyomdájában Nyitra.